

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КАДУК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KADUK v. UKRAINE)**

(Заява № 21798/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 січня 2011 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Кадук проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Райт Маруст (*Rait Maruste*), Голова,

Миряна Лазарова-Трайковська (*Mirjana Lazarova Trajkovska*),

Здравка Калайджиева (*Zdravka Kalaydjieva*), судді,

та Стівен Філліпс (*Stephen Phillips*), заступник Секретаря секції, після обговорення за зачиненими дверима 14 грудня 2010 року постановляє таке рішення, яке було прийнято в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа була розпочата за заявою (№ 21798/05), яку 27 травня 2005 року подала до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянка України пані Лариса Володимирівна Кадук (далі — заявниця).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев.

3. 22 жовтня 2008 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити про заяву Уряд. Відповідно до Протоколу № 14 заява була передана на розгляд комітету в складі трьох суддів.

27 листопада 2009 року Уряду було поставлене додаткове запитання щодо скарги заявниці за статтею 13 Конвенції.

ФАКТИ**ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявниця народилася у 1967 році та проживає в с. Солоницівка, Харківська область, Україна.

5. 15 березня 1998 року чоловік заявниці, який працював електриком на будівельному майданчику, загинув в результаті нещасного випадку на виробництві. 10 вересня 1998 року заявниця звернулась до Держинського районного суду м. Харкова (далі — Держинський суд) з позовом до відкритого акціонерного товариства «Г.» (далі — товариство) про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої його загибеллю.

6. 15 вересня 1998 року справу було передано до Жовтневого районного суду м. Харкова, який 24 січня 2001 року частково задовольнив позовні вимоги заявниці.

7. 24 квітня 2001 року Харківський обласний суд¹ залишив це рішення без змін. Воно набрало законної сили.

8. 21 червня 2001 року набули чинності зміни до Цивільного процесуального кодексу України. Ці зміни надавали право протягом трьох місяців подати до Верховного Суду України касаційну скаргу на рішення, які були ухвалені та набрали законної сили до 21 червня 2001 року. 19 липня 2001 року товариство подало касаційну скаргу.

9. 28 лютого 2002 року Верховний Суд України скасував рішення судів нижчих інстанцій та направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

10. У ході провадження в суді першої інстанції в якості співвідповідачів були залучені три інші компанії та виконавчі дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України (далі — Фонд).

11. 10 березня 2006 року Жовтневий районний суд м. Харкова частково задовольнив вимоги заявниці та присудив їй, *inter alia*, 68 648,34 грн (приблизно 11 366 євро), що мали бути сплачені Фондом.

12. Фонд подав апеляційну скаргу на це рішення, однак 24 жовтня 2006 року апеляційний суд Харківської області (далі — апеляційний суд) залишив цю скаргу без розгляду як таку, що подана після закінчення встановлених законодавством процесуальних строків. Фонд оскаржив це рішення. 13 грудня 2007 року апеляційний суд Луганської області, діючи як суд касаційної інстанції, скасував це рішення та направив справу на новий розгляд для вирішення питання щодо прийнятності апеляційної скарги.

13. 5 листопада 2008 року апеляційний суд Харківської області частково задовольнив апеляційну скаргу Фонду та вирішив, що зазначена сума — 68 648,34 грн має бути виплачена товариством, а не Фондом. Решту рішення було залишено без змін.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

14. Заявниця скаржилася на те, що тривалість першого провадження не відповідає вимозі «розумного строку», закріпленій пунктом 1 статті 6 Конвенції, який передбачає таке:

¹ 3 липня 2001 року — апеляційний суд Харківської області.

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...».

15. Уряд оспорив скаргу заявниці.

16. Заявниця ініціювала провадження 10 вересня 1998 року. Суд нагадує, що він може брати до уваги лише ті періоди, коли справа фактично знаходилась на розгляді у судах, не враховуючи, таким чином, періоди між ухваленням остаточних та обов'язкових для виконання рішень та їхнім скасуванням у ході провадження у винятковому порядку (див. ухвалу від 16 вересня 2004 року щодо прийнятності у справі «Маркін проти Росії» (*Markin v. Russia*), заява № 59502/00, та рішення від 6 вересня 2005 року у справі «Павлюлинець проти України» (*Pavlyulynets v. Ukraine*), заява № 70767/01, пункти 41–42). Суд зазначає, що рішення від 24 січня 2001 року стало *res judicata* 24 квітня 2001 року, коли воно було залишено без змін апеляційним судом. Суд також зазначає, що заявниця мала можливість оскаржити рішення та ухвалу судів нижчих інстанцій лише в силу запровадження 21 червня 2001 року нового перехідного засобу юридичного захисту. За таких обставин звернення до Верховного Суду України з метою оскарження провадження, яке закінчилось винесенням остаточного рішення, має розглядатися як схоже на клопотання про відновлення цього провадження шляхом застосування перехідного засобу юридичного захисту, передбаченого Законом України від 21 червня 2001 року (див. ухвалу щодо прийнятності у справі «Приставська проти України» (*Prystavska v. Ukraine*), заява №21287/02, ECHR 2002?X). Отже, період з 24 квітня 2001 року по 28 лютого 2002 року не може братися до уваги. Розгляд справи закінчився 5 листопада 2008 року. Таким чином, провадження тривало приблизно дев'ять років та чотири місяці в судах трьох інстанцій.

А. Прийнятність

17. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також вважає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Відповідно вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

18. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна визначатися з огляду на обставини справи та з урахуванням таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів влади, а також важливість предмета спору для заявника (див., серед багатьох інших джерел, рішення у справі «Фрідлендер проти

Франції» (Frydlender v. France) [ВП], заява № 30979/96, пункт 43, ECHR 2000-VII).

19. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, що підіймали питання, подібні до тих, що розглядаються у цій справі (див. вищезазначене рішення у справі «Фрідлендер проти Франції» (*Frydlender v. France*)).

20. Розглянувши всі надані йому документи, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатних переконати його дійти іншого висновку в цій справі. Зважаючи на свою практику з цього питання, Суд доходить висновку, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

Відповідно у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

21. Заявниця також скаржилася за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного засобу юридичного захисту щодо скарги про тривалість провадження. Відповідне положення Конвенції передбачає таке:

«Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

A. Прийнятність

22. Уряд стверджував, що ця скарга має бути визнана непринятною, оскільки заявниця не може вважатися потерпілою від стверджуваного порушення.

23. Заявниця не погодилася.

24. Суд зазначає, що ця скарга була подана заявницею у квітні 2009 року. Суд вважає, що вона не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Відповідно вона має бути визнана прийнятною.

B. Суть

25. Уряд стверджував, що стаття 13 Конвенції не є застосовною у цій справі, оскільки заявницею ніколи не було подано небезпідставної скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції.

26. Заявниця не погодилася.

27. Суд нагадує, що стаття 13 Конвенції гарантує ефективний засіб юридичного захисту в національному органі щодо стверджуваного порушення вимог пункту 1 статті 6 Конвенції про розгляд справи у розумний строк (див. рішення у справі «Кудла проти Польщі» (*Kudla v. Poland*) [ВП], заява № 30210/96, пункт 156, ECHR, 2000XI). Уряд не вказав жодного такого засобу юридичного захисту, доступного заявниці.

28. Суд вважає, що в цій справі було порушення статті 13 Конвенції у зв'язку з відсутністю в національному законодавстві засобів юридичного захисту, за допомогою яких заявниця могла одержати рішення, що підтверджувало її право на розгляд справи у розумний строк, як це передбачено пунктом 1 статті 6 Конвенції (див. рішення від 18 липня 2006 року у справі «Єфіменко проти України» (*Efimenko v. Ukraine*), заява № 55870/00, пункт 64).

III. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ У ЗВ'ЯЗКУ З НЕСПРАВЕДЛИВІСТЮ ПРОВАДЖЕННЯ

29. Заявниця скаржилася за пунктом 1 статті 6 Конвенції на несправедливість провадження у її справі.

30. Суд зазначає, що заявниця не подала касаційної скарги на ухвалу від 5 листопада 2008 року (див. ухвалу щодо прийнятності від 17 грудня 2002 року у справі «Воробйова проти України» (*Vorobyeva v. Ukraine*), заява № 27517/02).

31. Отже, ця частина скарги має бути відхилена у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту відповідно до пунктів 1 та 4 статті 35 Конвенції.

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

32. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

33. Заявниця вимагала 100 000 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

34. Уряд не погодився з цими вимогами.

35. Суд не вбачає будь-якого причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою, тому він відхиляє цю вимогу. З іншого боку, здійснюючи оцінку на засадах

справедливості, Суд присуджує заявниці 2400 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

36. Заявниця, яка не мала представника під час провадження у Суді, вимагала 1300 грн (приблизно 120 євро) компенсації судових витрат, понесених під час провадження у Суді. Заявниця надала квитанцію на підтвердження оплати послуг юриста на зазначену вище суму оформлення документів, направлених до Суду. Вона також вимагала 212,79 грн (приблизно 20 євро) компенсації витрат на відправку її листів поштою до Суду. Заявниця надала поштові квитанції на підтвердження цієї вимоги.

37. Уряд не погодився з вимогою на суму 1300 грн. Вимогу на суму 212,79 грн Уряд залишив на розсуд Суду.

38. Відповідно до практики Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір — обґрунтованим. Враховуючи наявні у нього документи та з огляду на зазначені вище критерії, Суд у цій справі вважає за належне присудити заявниці 140 євро компенсації за цим пунктом.

С. Пеня

39. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги щодо надмірної тривалості провадження та відсутності щодо цього ефективного засобу юридичного захисту прийнятними, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з тривалістю провадження.

3. *Постановляє*, що було порушення статті 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач має сплатити заявниці 2400 (дві тисячі чотириста) євро відшкодування моральної шкоди та 140 (сто сорок) євро компенсації судових та інших витрат, разом з будь-якими податками, які можуть нараховуватися; ці суми

мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, що діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 20 січня 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Райт МАРУСТ
(Rait Maruste)
Голова